

 Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου: Θέατρο, ο πρωταγωνιστής του καλοκαιριού				
Πηγή:	ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	Σελ.:	1,73,80-81	Ημερομηνία έκδοσης: 04-09-2022
Αρθρογράφος:		Επιφάνεια :	2658.14 cm ²	Κυκλοφορία: 32170
Θέματα:	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΚΘΒΕ			







«Η άλλη πλευρά της καταιγίδας» του Γιάννη Χουβαρδά

ΘΕΑΤΡΟ, Ο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

«Κέρδη» και «ζημιές» από το πρώτο πλήρες Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου μετά τη διετία της πανδημίας - Στις 200.000 οι θεατές στο σύνολο των εκδηλώσεων

ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΛΟΒΕΡΔΑΟΥ

Το φετινό Φεστιβάλ που μόλις ολοκληρώθηκε, μετά τη δύσκολη διετία 2020-2022 λόγω κορωνοϊού και πανδημίας, αποτέλεσε κατ' αρχάς ένα καθοριστικό βήμα προς την επιστροφή στην κανονικότητα. Το πρόγραμμα που είχε καταρτιστεί δεν χρειάστηκε ούτε αλλαγές ούτε αναπροσαρμογές. Ακυρώσεις και αναβολές δεν σημειώθηκαν, η μάσκα έπαψε να είναι υποχρεωτική, ενώ καταργήθηκαν οι ελεγχimai και τα πιστοποιητικά εμβολιασμού. Όλα αυτά που μας συνόδευσαν και είχαν γίνει τελικά καθημερινότητά μας από την άνοιξη του '20, μοιάζουν πλέον ξεθωριασμένα, σχεδόν ξεχασμένα.

Τα ανοιχτά θέατρα αποδείχθηκαν οι πιο κατάλληλοι και φιλόξενοι χώροι για

να υποδεχθούν θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις, συναυλίες, όπερες και πόσης φύσεως πολιτιστικές εκδηλώσεις. Και το κοινό ανταποκρίθηκε. Το είχε ανάγκη.

Φιλοξενήθηκαν 77 παραγωγές
Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου οι θεατές στο σύνολο των εκδηλώσεων έφτασαν τις 200.000 – Επίδαυρος, Ηρώδειο, Πειραιώς 260. Στις 86 ημέρες της διάρκειάς του φιλοξενήθηκαν εβδομήντα επτά (77) παραγωγές, εκ των οποίων οι 26 ήταν διεθνείς, ενώ συνολικά οι καλλιτέχνες που συμμετείχαν άγγιξαν τους 1.500. Με το Ηρώδειο και την Επίδαυρο (μικρή και μεγάλη) να συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον, το πρώτο στις μουσικές εκδηλώσεις και το δεύτερο στις θεατρικές, πιο αδύναμος κρίκος αποδείχθηκε η Πειραιώς 260.

Ωστόσο εκεί παρουσιάστηκαν τρεις από τις πιο ενδιαφέρουσες παραγωγές της θερινής σεζόν. Εκκινώντας από εκείνη του Γιάννη Χουβαρδά με τον τίτλο «Η άλλη πλευρά της καταιγίδας», ενερκήτρια του Φεστιβάλ '22: Δημιουργική, ευφάνταστη, πρωτότυπη και καλοδοκούμενη, θα μπορούσε να αποτελέσει αφηρησία για φεστιβαλικές θεατρικές προτάσεις. Γι' αυτό και δεν ήταν διόλου τυχαία η ανταπόκριση του κοινού, που γέμισε την αίθουσα Δ και μάλιστα για επτά συναπτες βραδιές (παρουσιάστηκε την πρώτη εβδομάδα του περασμένου Ιουνίου). Ακολούθησε η μετάκληση της Comedie Francaise με την

κομωδία «Ταρτούφος ή ο Υποκριτής» του Μολιέρου (στην πρώτη και απαγορευμένη εκδοχή του) στη σκηνοθεσία του Ιβoβαν Χόβε, παράσταση που συγκέντρωσε από νωρίς το ενδιαφέρον του κοινού, το οποίο και ικανοποιήθηκε από το αποτέλεσμα. Μια ρηϊκέλευθη, σύγχρονη πρόταση από τον σκηνοθέτη και τους ηθοποιούς του ιστορικού γαλλικού θεάτρου για την επέτειο των 400 χρόνων από τη γέννηση του συγγραφέα.

Τέλος, η νεότερη ελληνική θεατρική φωνή, αυτή του Γιώργου Κουτλή, αποτέλεσε πόλο έλξης επιβεβαιώνοντας τη δυναμική του 32χρονου δημιουργού, με το έργο του Μάριους φον Μάγνιουργκ «Ο σκύλος, η νύχτα και το μαχαίρι».

Πρόγραμμα και πρωτοβουλίες
Μαζί με τη λήξη του φετινού Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου ολοκληρώθηκε και η πρώτη θητεία της Κατερίνας Ευαγγελιάτου στη θέση της καλλιτεχνικής διευθύντριας του. Και παρά τις αντιξοές συνθήκες με τις οποίες βρέθηκε αντιμέτωπη κατά τη διάρκεια της τριετίας, παρέδωσε φέτος ένα πρόγραμμα που συνδύασε το κλασικό με την πρωτοπορία, το παραδοσιακό με το μοντέρνο. Λάθη φυσικά και έγιναν, όπως και λανθασμένες εκτιμήσεις ή αξιολογήσεις καλλιτεχνών και ομάδων-αλιμονο. Όπως, για παράδειγμα, κάποιες από τις επιλογές στην Πειραιώς 260 που φέτος δεν τη μετέτρεψαν σε επίκεντρο του ενδιαφέροντος (πλην εξαιρέσεων). Από

την άλλη, πρωτοβουλίες όπως ο Κύκλος Contemporary Ancients, που ξεκίνησε πέρυσι στο μικρό θέατρο της Παλιάς Επιδαύρου και συνεχίστηκε φέτος, σηματοδότησαν μια ενδιαφέρουσα ανανέωση: Την ανάθεση έργων εμπνευσμένων από το Αρχαίο Δράμα σε έλληνες συγγραφείς. Τέλος, ξεχωριστή θέση έχουν οι μετακλήσεις ξένων δημιουργών με προεξάρχουσες τις δύο παραγωγές που έκαναν παγκόσμια πρεμιέρα στην Επίδαυρο.

Παράλληλα τους καλοκαιρινούς μήνες λειτουργήσε σε όλη τη χώρα το επιδοτούμενο από το υπουργείο Πολιτισμού πρόγραμμα «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός» και φυσικά η ιδιωτική πρωτοβουλία με περιοδείες - θέατρο και συναυλίες, η οποία τώρα και ως τις αρχές Οκτωβρίου συνεχίζεται στα τοπικά φεστιβάλ της Αττικής και στο Ηρώδειο.

Με την Επίδαυρο στο επίκεντρο
Το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου φιλοξένησε οκτώ παραστάσεις, καλύπτοντας δύο σχεδόν μήνες, από τις αρχές Ιουλίου ως τις 20 Αυγούστου. Δύο παραγωγές από το Εθνικό, μία από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (που ήταν προγραμματισμένη για πέρυσι και ακυρώθηκε λόγω πυρκαγιών), δύο παραγγελίες-μετακλήσεις ξένων σκηνοθετών και θεάτρων που έκαναν πρεμιέρα στην Επίδαυρο, μία συμπαραγωγή του Φεστιβάλ με την Ελευσίνα Πολιτιστική Προτεύουσα και δύο ιδιωτικές συνέθεσαν το παζλ.

Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου: Θέατρο, ο πρωταγωνιστής του καλοκαιριού

Πηγή: **ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ** Σελ.: 1,73,80-81 **Ημερομηνία έκδοσης:** 04-09-2022

Από τις δύο διεθνείς μετακλίσεις ο «Αγαμέμνων» του *Αισχύλου* από τον γερμανό σκηνοθέτη **Όυλιχ Ράσε** και την ομάδα των ηθοποιών του αποτέλεσε μια δυνατή στιγμή των Επιδαυρίων (η άλλη ήταν η «Αλκήστis» του *Ευριπίδη* σε σκηνοθεσία του Ολλανδού **Γιόχαν Σίμονς**): Μια σύγχρονη πρόταση που πατά γερά στο αρχαίο κείμενο με έναν καλοδουλεμένο θιάσο και μια Κλυταιμνήστρα, την ηθοποιό Πία Χάννλερ, που με την ερμηνεία της δημιούργησε ένα μικρό (ή μεγάλο) θαύμα.

Παρά το καλλιτεχνικό ενδιαφέρον των δύο ξένων παραστάσεων, η συζήτηση άναψε με τις ελληνικές, ορισμένες από τις οποίες γνώρισαν μεγάλη εισπρακτική επιτυχία, φτάνοντας σε sold out. Κατά μέσο όρο η προσέλευση του κοινού στην Επιδαύρο, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευρύτερη οικονομική κατάσταση της χώρας, ήταν ικανοποιητική. Η «Αντιγόνη» του *Σοφοκλή* σε σκηνοθεσία του **Τσέζαρις Γκραουζίνις** βρέθηκε στην κορυφή στην κατάταξη προσέλευσης, σημειώνοντας δύο συναπτά sold out το διήμερο που παίχθηκε (5-6/8), οπάζοντας ρεκόρ των τελευταίων χρόνων. Και στάθηκε η αφορμή να πυροδοτηθεί η συζήτηση γύρω από το «Τι Επιδαύρο θέλουμε». Ακολούθησαν πολλά ακόμα ερωτήματα, όπως ποιος παίρνει το πράσινο φως για να κατέβει στο αρχαίο θέατρο, ποια πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά των θιάσων κι αν χωρούν οι «ηλεκτρονικοί» ηθοποιοί στο αρχαίο δράμα.

Παραστάσεις και θιάσοι

Αυτός ο προβληματισμός, που είχε ήδη αρχίσει με την ανακοίνωση της σύνθεσης των θιάσων προτού τα έργα παρασταθούν στο κοινό, δεν είναι χωρίς περιεχόμενο. Κυρίως για τη γρήγορη μεταπήδηση ηθοποιών στο αρχαίο δράμα, χωρίς ιδιαίτερη (ή και καμία) πεύρα στο είδος, αλλά με μεγάλη αναγνωρισιμότητα λόγω συμμετοχής σε τηλεοπτικές σειρές. Ωστόσο το ζήτημα είναι ευρύτερο και έχει τις ρίζες του στο μεγάλο – και εν πολλοίς άλυτο – θέμα της θεατρικής εκπαίδευσης.

Κατά τα άλλα στην Επιδαύρο είδαμε: «Πέρσες» του *Αισχύλου* στην κατά **Δημήτρη Καραντζά** εκδοχή που παρά τα ενδιαφέροντα στοιχεία της, προβληματίσε για τη σκηνοθετική της γραμμή, όπως και ο «Αίας» του *Σοφοκλή* από τον **Αργύρη Σάφη**, που άφησε ένα ακαθόριστο αποτύπωμα. Ενδιαφέρον παρουσίασε η «Φιγείνεια εν Αυλίδι» του *Ευριπίδη* από τον **Θέμη Μουμουλίδη**, που έκλεισε τα Επιδαύρια, ενώ η μοναδική κωμωδία του φετινού προγράμματος δεν ανήκε στον *Αριστοφάνη* αλλά στον *Μποστ* και δεν ήταν άλλη από τη «Μήδεια» σε σκηνοθεσία **Γιάννη Καραβριανού** (παίχθηκε όμως μόνο ένα βράδυ λόγω της απεργίας των εργαζομένων στο Εθνικό). Τέλος, με την επιτυχία της «Ελένης» του *Ευριπίδη* από το ΚΘΒΕ, αποδείχθηκε το αυτονόητο αλλά δυσεύρετο: Οι ένας εμπνευσμένος σκηνοθέτης, ο **Βασίλης Παπαδοπουλίου** στην προκειμένη περίπτωση, που ξέρει να διδάξει τους ηθοποιούς του, μπορεί και κάνει θαύματα.

Οπερα, μουσική και χορός

Με τον «Ριγολέτο» του *Βέρντι* σε ατιόσφαιρα ιταλικής μαφίας και «Νονού», από την Κατερίνα Ευαγγελίδου στη σκηνοθεσία, άνοιξε το Φεστιβάλ στις αρχές Ιουνίου, στο Ηρώδειο. Η παραγωγή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής ήταν προγραμματισμένη να ανέβει προ διετίας αλλά βρήκε εμπόδιο στον κορονοϊό. Ενώ με τη φετινή παραγωγή, την «Τόσκα» του *Πουτσίνι*, έκλεισε η διοργάνωση στο Ωδείο



1. «Ταρτούφος ή ο Υποκριτής» του Μολιέρου από την Comedie Francaise και τον Ιβό βαν Χόβε.
2. Ο Νίκος Πορτοκάλογλου «Εφ' όλης της ύλης», δύο βραδιές στο Ηρώδειο.
3. «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, διπλό sold out στην Επιδαύρο.
4. Υπόκλιση στην Επιδαύρο για την «Ελένη» του Ευριπίδη από το ΚΘΒΕ

Ηρώδου του Αττικού, χώρος που αποτέλεσε, ως συνήθως, πόλο έλξης για τις μουσικές εκδηλώσεις, ελληνικές και ξένες, τους καλοκαιρινούς μήνες.

Οι συναυλίες των ελλήνων καλλιτεχνών συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον του κοινού, γεμίζοντας το κοίλον του θεάτρου – αφιέρωμα στον *Μίκη Θεοδωράκη* με τη **Μαρία Φαραντούρη**, συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών για τα 80ά της γενέθλια με έργα του *Μάνου Χατζιδάκι*, **Γιώργος Νταλάρας**, η διπλή «Εφ' όλης της ύλης» συναυλία του **Νίκου Πορτοκάλογλου** για τη 40χρονη πορεία του στον χώρο. Αλλά και οι ξένοι που μας επισκέφθηκαν, ανάμεσά τους η **Πάτι Σμιθ**, ο **Μαξ Ρίτσερ**, η **Νταϊάνα Κράλ**, αλλά και οι **Moderat** ή ο **Ιμπαράμ Μαλούφ** με την τρομπέτα του. Το Ηρώδειο φιλοξένησε επίσης τη συναυλία του **Λεονίδα Καβάκου**, τη Χορωδία Μοντεβέρνι υπό τη διεύθυνση του **Ελιот Γκάρντινερ** κ.ά.

Ο σύγχρονος χορός, που φέτος είχε την τιμητική του στο Φεστιβάλ, με πλούσιο και ποικίλο πρόγραμμα, στεγάστηκε όπως πάντα στις αίθουσες της Πειραιώς 260. Ανάμεσα στα μεγάλα ονόματα που φιλοξενήθηκαν ξεχωρίζουν οι **Marlene Monteiro Freitas**, **Martin Zimmermann**, **Edouard Hue**, **Lia Roodrigues** και οι **Ιωάννα Πορτόλου**, **Πατρίσια Απέρην**, **Κατερίνα Ανδρέου** καθώς και η συνάντηση του **Αντώνη Φωνιαδάκη** με οκτώ από τους καλύτερους έλληνες χορευτές και χορεύτριες της εγχώριας hip hop.

Θιάσοι σε περιοδεία

Η επιστροφή του θεάτρου στους κανονικούς του ρυθμούς οδήγησε και πάλι τους θιάσους στον... δρόμο: Οι φετινές περιοδείες, ένας συνδυασμός αρχαίου δράματος, κλασικών έργων και σύγχρονης κωμωδίας, έφερε μια πληθώρα παραστάσεων σε πόλεις εκτός Αθηνών: Από τους «Συμπέθερους από τα Τίρανα» των **Μιχάλη Ρέππα** και **Θανάση Παπαθανασίου**, τον «Ματωμένο γάμο» του *Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα* στη σκηνοθετική πρωτοβουλία του **Νικολέττα Χανιωτάκη** και το «Όνειρο ενός γελοίου» του *Ντοστογιέφκι* με τον **Αρη Σεργετάλη** ως τον εξαιρετικό και ποιητικό «Υδάλινο κόσμο» του *Τενεσί Ουίλιαμς* από τον **Γιώργο Νανούρη**. Και από την επιτυχημένη επανάληψη του «Προμηθέα Δεσμώτη» του *Αισχύλου* σε σκηνοθεσία του **Αρη Μπινιάρη** ως τις «Θεομοφοριάζουσες» του *Αριστοφάνη* με την κωμική υπογραφή του **Γιάννη Μπέζου**. Κι ακόμα: «Ηλέκτρα» του *Ευριπίδη* με το δίδυμο **Μαρία Κίτσου - Δημήτρη Γκοτσόπουλου** σε σκηνοθεσία **Γιάννου Λύρα**, αλλά και «Φιλοκτήτης» του *Σοφοκλή* με τους **Τάσο Νούσα** και **Μαρία Προτόπαπα** και «Μήδεια» του *Ευριπίδη* από το σκηνοθετικό δίδυμο **Αμυλίου Χειλάκη - Μανώλη Δούνια**.

Στον χάρτη του φετινού καλοκαιριού αξίζει να προστεθεί η επιστροφή της καθαρά ομήνης επιθεώρησης με την παράσταση «Τι ζούμε, ρε;» σε κείμενα της **Δήμητρας Παπαδοπουλίου** και σκηνοθεσία του **Θοδωρή Αθερίδη** στο Άλσος.

Ενα σχόλιο αντί επιλόγου

Η λήξη του φετινού Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου συμπίπτει με το κλείσιμο της τριετούς θητείας της καλλιτεχνικής διευθύντριας. Το υπουργείο Πολιτισμού δεν έχει ακόμα ανακοινώσει τι μέλλει γενέσθαι, αν και οι πληροφορίες συγκλίνουν στο όνομα της Κατερίνας Ευαγγελίδου. Άλλωστε το ενδεχόμενο να γίνει διαγωνισμός με ειδική κριτική επιτροπή αξιολόγησης, στα πρότυπα του Εθνικού Θεάτρου και του ΚΘΒΕ, μοιάζει απίθανο, και όχι λόγω πίεσης χρόνου.